

Duurzame lokale energieproductie

Zonne-energie op appartementsgebouwen

3 december 2021

Energiedelen in appartementsgebouwen

Onderzoek naar collectieve activiteiten en de keuze voor appartementsgebouwen

- In het [onderzoek naar de mogelijkheden van collectieve activiteiten in Vlaanderen](#) van VITO worden een aantal potentiële use cases voor collectieve activiteiten onder de loupe genomen:
 - Innovatieve residentiële netgebruikers met ecologische motieven
 - Kwetsbare afnemers zoeken een betaalbare energiefactuur
 - Maximale integratie van hernieuwbare energie op een publiek gebouw
 - KMO's dragen bij tot netondersteuning
 - Maximale hernieuwbare energie door samenwerking tussen KMO's en residentiële afnemers (cf. zon-zoneringskaart)
- **Grootste winst is volgens VITO te halen in de eerste twee scenario's.** Energiedelen in appartementsgebouwen speelt daarin een belangrijke rol.
- **Vooral in steden** is hier veel winst te halen. Op dit ogenblik blijft een groot deel van de dakoppervlakte in de dicht bebouwde stedelijke omgeving onderbenut doordat geen goede oplossingen bestaan voor energiedelen in appartementsgebouwen.

Energiedelen in appartementsgebouwen

Onderzoek stad Antwerpen

- De studie van VITO was sterk gefocust op erg grote appartementsgebouwen, waarvan er relatief weinig bestaan in Vlaanderen. Daarom ging **stad Antwerpen op zoek naar verfijning**.
- Het ging daarbij om een **eerste, beperkte vingeroefening**. Daardoor is het niet mogelijk de resultaten van het onderzoek uit Antwerpen verder te veralgemenen:
 - Het aantal onderzochte locaties was te beperkt met **3 appartementsgebouwen**
 - In dit onderzoek werd gewerkt met **analoge verbruiksgegevens**, die een gedetailleerd onderzoek niet toelaten. Voor verregaande conclusies is het noodzakelijk om te beschikken over gedetailleerde metergegevens, met name de kwartiergegevens uit een digitale meter.
 - De **impact van de specifieke, lokale invulling** van de appartementsblokken, bijvoorbeeld het al of niet aanwezig zijn van een commerciële plint, heeft een grote invloed op de resultaten en werd niet onderzocht.
- Het onderzoek in Antwerpen leverde bijgevolg een aantal **eerste vaststellingen op die verdere concretisering vragen**.

Energiedelen in appartementsgebouwen

Vervolgonderzoek – resultaten verbreden en uitdiepen

We willen de resultaten uit de beperkte studie van stad Antwerpen **verder verbreden en uitdiepen**:

- **De steekproef van Antwerpen aanzienlijk uitbreiden.** Daarvoor gaan we op zoek naar een 15-tal syndici en verenigingen van mede-eigenaars (VME's) van appartementen verdeeld over drie types (groot, middelgroot en klein) en verspreid over de centrumsteden.
- Met de netbeheerder in overleg gaan over een **gerichte uitrol van de digitale meter**, zodat we beschikken over kwartiergegevens.
- Op zoek gaan naar **kansen**, zoals de versterking van het legaal kader voor samenwerking, het organiseren van flexibilitiediensten of manieren om de participatie bij syndici en bewoners te verhogen.
- Identificeren en aanpakken van **tekortkomingen**.
- Zoeken naar de **rol die elke betrokkene kan spelen**, zowel de individuele bewoner, als syndici of verenigingen van mede-eigenaars, het lokale bestuur, de netbeheerder in de uitrol van ondersteunende infrastructuur, ...

Energiedelen in appartementsgebouwen

Vervolgonderzoek – beoogde output

De specifieke opdracht zullen we samen met deze stakeholders, de betrokken VME's en syndici, de netbeheerder en de centrumsteden verder verfijnen.

Daarbij beogen we meerdere resultaten:

- Een **inventaris van wettelijke, procedurele en praktische barrières** bij de uitrol van energiedelen in appartementsgebouwen met daaraan gekoppeld een **overzicht van acties** voor lokale en centrale besturen die kunnen helpen deze barrières weg te werken.
- Een **stappenplan voor Energiedelen in appartementsgebouwen** waarmee VME's of syndici effectief aan de slag kunnen. Voor het opstellen van dit stappenplan wordt actief samengewerkt met de sector.
- **Opportunities of oplossingen** voor een versnelde uitrol van digitale meters in appartementsgebouwen in samenspraak met de netbeheerder.

Energiedelen in appartementsgebouwen

Verbreden en uitdiepen van de resultaten van stad Antwerpen via een vervolgstudie

- Vertrekkend vanuit de vaststellingen in Antwerpen willen we in het vervolgonderzoek focussen op het volgens dezelfde methodiek onderzoeken van **meerdere gebouwen verspreid over diverse Vlaamse centrumsteden**. Daarbij moet zeker rekening gehouden worden met de eerste vaststellingen uit het onderzoek in Antwerpen. Cruciaal voor het maken van waardevolle conclusies daarbij is het **gebruiken van verbruiksdata, minimaal op kwartierbasis**.
- We willen daarom op zoek gaan naar **een vijftiental appartementsgebouwen** over onderstaande types en verspreid over een aantal centrumsteden. We gaan daarbij op zoek naar appartementsgebouwen uitgerust **met een digitale meter of naar appartementen waar de bewoners bereid zijn tot een versnelde uitrol van de digitale meter**. Tegelijk starten we de **dialog met de netwerkbeheerder** over de mogelijkheden tot versnelde uitrol van digitale meters in appartementen.

Energiedelen in appartementsgebouwen

Verbreden en uitdiepen van de resultaten van stad Antwerpen via een vervolgstudie

- Voortbouwend op het Antwerpse onderzoek naar het delen van zonne-energie binnen appartementsgebouwen zullen we een aantal cases verder onderzoeken:
 - **Collectieve zonnepanelen (PV) en laadpunten e-mobility:**
Een onderzoek naar collectieve PV die slim wordt toegewezen aan verschillende appartementen en eventueel laadpunten in parkeergarage appartementsblok
 - **Collectieve PV en collectieve warmteproductie:**
Onderzoek naar collectieve PV voor voeding collectieve warmtepomp in appartementsgebouw
 - Eventueel aanvullend: **Collectieve PV en opslag en Building Intergrated PV**
- Voor de genoemde cases willen we daarbij verschillende scenario's voor 3 types appartementsgebouwen onderzoeken met elk afzonderlijk eigen uitdagingen en mogelijkheden:
 - **Grote** appartementsgebouwen (meer dan 50 wooneenheden)
 - **Middelgrote** appartementsgebouwen
 - **Kleine** appartementsgebouwen (3 à 4 wooneenheden)

Energiedelen in appartementsgebouwen

Verbreden en uitdiepen van de resultaten van stad Antwerpen via een vervolgstudie

Tijdens dit vervolgonderzoek worden een aantal concrete resultaten voor ogen gehouden:

- Een duidelijk advies over de **effectiviteit en haalbaarheid** van de onderzochte concepten (BI)PV.
- Een zicht op de **randvoorwaarden** bij het uitwerken van haalbare concepten.
- Een zicht op de **barrières** waarvan vermoed wordt dat ze met een relatief kleine, bij voorkeur kostenneutrale, wijzigingen in de regelgeving kunnen weggenomen worden.
- Een duidelijk en volledig **kostenplaatje** waarin ook economische en milieuwinst worden becijferd.
- Een advies over het **omslagpunt naar collectief optredende zelfverbruikers** naargelang het bouwtype en de gekozen case:
 - Aan welke **randvoorwaarden** moet worden voldaan?
 - Vanaf **welk aantal gebruikers** wordt een business case interessant?
 - Wat is de **Total Cost of Ownership** voor een investerende VME?

Energiedelen in appartementsgebouwen

Uitwerken van een stappenplan energiedelen in appartementsgebouwen

Voor verschillende doelgroepen wordt gewerkt aan een **stappenplan energiedelen in appartementsgebouwen**:

- **Voor overheden:**
een inventaris met daarin een duidelijk overzicht van de barrières bij opschalen van energiedelen in appartementsgebouwen met inbegrip van oplossingspistes.
- **Voor bewoeners, VME's en Syndici:**
een stappenplan waarin rekening gehouden wordt met een veelheid aan specifieke randvoorwaarden en context elementen die de impact van het energiedelen kunnen beïnvloeden. We denken daarbij aan de aanwezigheid van een commerciële plint, mogelijkheden tot in pandig laden, ...

Het stappenplan en de inventaris moeten tegelijk een zekere flexibiliteit toelaten om ook future proof te kunnen zijn.